

Discussies over mensenrechten houd je altijd

Wouter Werner vraagt rechtsfilosoof Roland Pierik (UvA): moet je bij het uitleggen en toepassen van mensenrechten rekening houden met (nationale) tradities en de cultuur van gemeenschappen?

JIM JANSEN

Bij mensenrechten gaat het niet zozeer om grote ambities en verheven idealen over de perfecte wereld. Het gaat om minimale standaarden waaraan moet zijn voldaan om een menswaardig leven te garanderen. En omdat het minimale standaarden zijn, laten mensenrechten overheden veel ruimte om recht en beleid naar eigen inzicht in te vullen. Mensenrechten schrijven niet zozeer voor wat overheden moeten doen; het gaat er vooral om wat ze moeten nalaten. Die ruimte is

echter niet onbeperkt. Bepaalde tradities en praktijken zijn flagrant in strijd met mensenrechten: vrouwenbesnijdenis, eerwraak. Hier moeten mensenrechten zwaarder wegen dan tradities, zelfs als dat tot een verbod van praktijken leidt die in bepaalde gemeenschappen centraal staan.

Het gaat er in deze discussie dus niet om of het Europees Hof voor de rechten van de mens zich terughoudend moet opstellen. De vraag moet worden omgedraaid: hoeveel ruimte bieden de mensenrechten om natio-

nale tradities die ermee in strijd zijn, in stand te houden of zelfs te bevorderen? Maar ook deze vraag is niet eenvoudig te beantwoorden. Vaak valt immers niet eenduidig vast te stellen of mensenrechten zijn geschonden en welke instantie moet ingrijpen als dat het geval is.

Binnen Europa zijn zaken heel wat duidelijker dan in andere delen van de wereld: in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens is vastgelegd welke mensenrechten juridisch afdwingbaar zijn en

het Europees Hof is bevoegd vast te stellen of een mensenrecht is geschonden. Maar zelfs in deze context zal een permanente discussie blijven bestaan over de interpretatie van mensenrechten en over de vraag wanneer praktijken daarmee in strijd zijn.

Roland Pierik vraagt UvA-hoogleraar politicologie Marieke de Goede: De *war on terror* wordt gekenmerkt door een Amerikaanse aanpak. Waarin onderscheidt de Europese benadering zich van de Amerikaanse?